

I. Saizu, *Eminescu - cât veșnicia*, Editura "Noel", Iași, 1997, 176 p.

O carte despre Mihai Eminescu este întotdeauna binevenită cu atât mai mult atunci când este pusă în lumină o latură a activității sale mai puțin receptată. Iată că istoricul ieșean I. Saizu, care mai are la "activ" câteva cărți despre Luceafăr, scoate un volum dens, semnificativ intitulat, *Eminescu - cât veșnicia*, dezvăluind marelui public o altă ipostază a geniului eminescian, aceea de istoric al neamului său.

Structurată pe câteva capitole: Eminescu printre noi, Trei zile din veșnicie, În templul lui Clio; Meditații geopolitice; Imperative iminente; Cadru de înfăptuire; Pilda marelui contemporan Ion Ionescu de la Brad, autorul, după ce a studiat o vastă bibliografie, presa vremii și un important număr de manuscrise, ne introduce adânc în universul gândirii istorice eminesciene, precizând ca unul care a avut înăscută "fascinația trecutului", a studiat cronicile și cântecele populare, a cutreierat țara, a "cunoscut mai bine ca oricine poporul din toate provinciile", Eminescu s-a identificat în întregime cu istoria, aspirațiile și geniul poporului său. Și dacă a fost așezat de istorie la confluența intereselor marilor imperii cu veleități de dirijare și subordonare, calea de supraviețuire și progres a poporului român, misiunea sa în societatea modernă, nu poate fi alta decât cea rezultată din învățămintele proprii istoriei ce "înfățișează lumii un popor ce nu a stăpânit pe nimeni, care n-a manifestat tendința de a supune, dar care s-a apărut cu arma în mână contra agresiunilor directe. Deși "e mică țărișoara noastră, îi sunt strâmte hotarele, greutatea vremurilor au știrbit-o", dar "e țara noastră, e țara românească, e patria iubită a oricărui suflet românesc, într-însa găsim toate puțințele dezvoltării, întocmai ca într-una oricât de întinsă".

În ce privește căile de dezvoltare "înfără solidarității cu valorile tradiționale", Eminescu preconiza "acceptarea formelor moderne progresiv, gradual și nepripiț", intensificarea muncii (incluzând industrializarea) și ieșirea din ~~matca activității unilaterale care o forma agricultura -~~ caracterizate amândouă "de-o valoare egală". Autorul remarcă faptul că Eminescu a fost un susținător al dezvoltării industriei ca mijloc de edificare a bazei materiale moderne a societății românești, ca factor de civilizație, nu ca opțiune politică bilaterală. Conceptul de progres la Eminescu s-a identificat și cu necesitatea asigurării "primatului națiunii române", a "conservării naționalității și a țării cu orice mijloace și pe orice cale", specificitatea națională trebuind a fi sincronizată cu însăși misiunea românilor în istoria universală. Poporul român caracterizat ca "viteaz în războaie, muncitor și liniștit în timp de pace, apărător de adevăr, glumeț și senin, drept și bun la inimă ca un copil" trebuie să devină un strat de cultură, la gurile Dunării, atrăgând atenția țărilor civilizate.

În legătură cu poziția geopolitică a statului român, Eminescu pune problema legăturilor cu vecinii mai mici sau mai mari, apreciind că "deși de gîntă latină, poporul român nu trebuie să se reazime pe cea mai puternică dintre națiuni ci să se bazeze pe bunăvoința egală a vecinilor noștri răsărită dintr-un echilibru nu de simpatii sau antipatii, ci de interese"; iar românii din afară au datoria de-a face o politică națională de demnitate "nu cerșind drepturile ci înscriindu-le pe flamuri".

Între numeroase probleme abordate pe tărâm istoric, autorul remarcă la Eminescu și frecvența demonstrațiilor efectuate în legătură cu unitatea de neam a românilor și a independenței lor statale. "Împreună cu unirea din 1859, independența se articula organic, spune Eminescu, cu tradițiile luptei românilor, cu geniul neîmbătrânit al istoriei sale"; independența fiind "suma vieții noastre istorice, ea a fost pururea prezentă, întinecată numai uneori de nevoile momentului, noi n-am făcut decât a mănținea

cu mai mult ori mai puțin succes ceea ce ei au câștigat fie prin sângeroase lupte, fie prin dezvoltarea unei isteții extraordinare puse amândouă deseori în serviciul acelei unice preocupări a păstrării neamului și a țării".

Lucrarea se încheie cu un rezumat în limba engleză și un binevenit indice de nume.

În sfârșit, valorificând moștenirea lăsată, încorporată în strălucitoare reflecții de istorie, filozofie politică, geopolitică și geostrategie, de o mare actualitate, autorul și-a îndeplinit o sfântă datorie de credință, demersul constituindu-se într-un omagiu adus, la 147 de ani de la naștere, Luceafărului care strălucește intens pe firmamentul spiritualității românești.

Gavril Irimescu